

**Väghållare inom detaljplanerat område
Väghållning i olika kommuner**

**Road administrator within detail developed plan
Road administration in different municipalities**

Examensarbetet utfört av/Masters of Science Thesis by

Thomas Micha, Civilingenjörsutbildningen i Lantmäteri, Lunds Tekniska Högskola

Opponent/Opponents

Fabian Kjessler, Civilingenjörsutbildningen i Lantmäteri, Lunds Tekniska Högskola
Olle Winroth, Civilingenjörsutbildningen i Lantmäteri, Lunds Tekniska Högskola

Handledare/Supervisors

Kristofer Törngård, Fastighetsvetenskap, Lunds Tekniska Högskola
Göran Persson, Stadsbyggnadskontoret, Kristianstads kommun

Examinator/Examiner

Klas Ernard Borges, Fastighetsvetenskap, Lunds Tekniska Högskola

Sökord

Anläggningslagen, detaljplan, huvudman, plan- och bygglagen, väghållning och väglagen

Keywords

Joint Facilities Act, Detail plan, principal, Planning- and Building Act, Road administration and Roads Act

---

ISRN/LUTVDG/TVLM 07/5148 SE

Sammanfattning

Det är viktigt för ett lands utveckling och välförstånd att det finns bra och välfungerande kommunikationer. Ett vägnät med god standard är ett av kommunikationssätten. I Sverige finns statliga, kommunala och enskilda huvudmän som ansvarar för byggnation, underhåll och skötsel av vägarna.

I denna rapport har undersökts hur väghållning sker inom detaljplanerat område. Huvudregeln i PBL 6:26 (plan- och bygglagen) förutsätter att det skall vara kommunal väghållning på allmänna platser som gator, torg, parker, parkeringsplatser och gång- och cykelvägar. Undantag från regeln får ske om det finns särskilda skäl. Detta sker främst vid planering av nya bostadsområden, industrier, eller om befintlig landsbygdsbebyggelse skall detaljplaneras. Då fritidsbebyggelse permanentas har många kommuner valt att tillåta andra väghållare. Tillämpningen av PBL i huvudmannaskapsfrågan skiljer sig mellan olika kommuner och med tiden.

Inom områden som upprättats med enskilt huvudmannaskap enligt äldre lagstiftning eller PBL är ansvaret reglerat på olika sätt alltifrån välfungerande gemensamhetsanläggningar med aktiva samfällighetsföreningar, via olika former av frivilliga sammanslutningar till ingen organiserad väghållning alls. Detta har ibland medfört problem när lantmäteriförrättningar utförts.

Syftet med rapporten var att undersöka vem som är väghållare i områden inom detaljplan för att se hur tillämpningen av lagen blivit i kommunerna samt kommunens motivering då annan än denne är väghållare. Anledningen till detta är att det finns indikationer på att kommunen ibland inte följer PBL och/eller detaljplanerna. Skillnader mellan olika kommuner har studerats. Till underlag i rapporten har tre kommuner i Skåne län valts ut; Kristianstad, Staffanstorp och Vellinge.

Rapporten behandlar den lagstiftning som berör olika huvudmannaskap PBL, väglagen, anläggningslagen samt lag om förvaltning av samfälligheter. Dessutom har byggnadslagen från 1947, övergångsregler till PBL samt propositionen om förslag till ny plan- och bygglag från 1985 studerats. Eftersom det finns problem med den nuvarande plan- och bygglagen har en kommitté sett över denna lag och föreslagit förändringar, bland annat beträffande hur väghållning kan ske. Detta har också behandlats i rapporten.

En omfattande undersökning gjordes av kommunerna med intervjuer med dess representanter och inventering av planer. Syftet med intervjuerna var att få en bild av synsätten hur planer upprättas och tillämpas. Resultatet visade att det finns skillnader hur lagen tolkas, planer upprättas och i vilken omfattning enskilt huvudmannaskap förekommer samt hur dessa motiveras. I kommunerna förekommer flera typer av planer, avstyckningsplaner, byggnadsplaner, stadsplaner från den äldre lagstiftningen och detaljplaner som antagits enligt PBL. Stadsplaner förutsatte kommunalt ansvar för väghållningen och i samtliga fall upprätthålls detta. Inom avstycknings- och byggnadsplaner innebar i regel att enskilt huvudmannaskap skulle finnas, men i Staffanstorp har kommunen i de större tätorterna tagit på sig ansvaret för väghållningen inom dessa planer. Sedan PBL trädde ikraft finns bara detaljplaner som reglerar markanvändning. De flesta detaljplaner som antas har kommunal väghållning men tendensen är att det blir vanligare med enskild huvudman eller att det endast blir kvartersmark. Det finns flera orsaker till val av enskild huvudman eller kvartersmark. De vanligaste är ekonomiska eller organisatoriska, men även lokala traditioner har betydelse. Intervjuer med enskilda väghållare genomfördes också för att få synpunkter på deras roll som

väghållare. Överlag var de positiva till enskild väghållning och ville inte att kommunen tog över, trots att det finns ett flertal problem.

Rapporten visar att det finns problem med dagens utformning av plan- och bygglagen med avseende på huvudmannskapet, framförallt hur 6:26 är utformad. Lagen är otydlig hur särskilda skäl skall anges eller vad det innebär, när annan än kommunen är huvudman, eftersom det inte finns tydliga regler eller bestämmelser. Detta innebär att intentionerna med PBL inte uppfylls då kommuner kan anta planer med enskild huvudman på allmänna platser eller kvartersmark. Anledningen är att kommunerna ofta vill slippa undan ansvaret för väghållningen. Otydligheten i PBL har inneburit att motiveringarna för särskilt skäl blivit mycket bristfälliga om de överhuvudtaget finns några. Med en tydligare lagstiftning om val av huvudman och hur fördelning sker skulle konsekvenserna för kommun, staten, fastighetsägare och väghållare bli tydligare och medföra färre komplicerade situationer när planerna vunnit laga kraft.

Vidare i rapporten har ekonomiska konsekvenser och ansvarsförhållanden behandlats som berör väghållning för statliga, kommunala och enskilda vägar. Beroende på var och hur väghållningen är organiserad och finansierad varierar förutsättningarna hos de olika väghållarna. Detta medför att vägnätets standard kan variera beroende på vem som är väghållare.

Abstract

It's important
In Sweden
work and n

In this report
kept. The
municipal r
pedestrian-
reasons. Th
countryside
permanent,
PBL about
being.

Within area
or PBL, the
with active
association
when surve

The aim wi
detailed de
others are t
indications
developme
municipalit

The report
Building A
legislation:
the current
things conc
report.

Plans have
been done.
established
interpreted;
these are ju
plans, town
assumed ac
attitude, an
be individu
for the roac
use only by
have munic
individual |
individual |
administrat